

Doniyor kitobi — O‘ttiz to‘qqizinchi qism

Payg‘ambarlik Naqshining Ochilishi: Uilyam Millerning Tushi va Oxirgi Kunlarda Asosiy Haqiqatlarning Tiklanishi

Jeff Pippenger

2024-01-03

Biz so‘nggi kunlarda William Millerning tushining payg‘ambarlikdagi qo‘llanilishini ko‘rib chiqmoqdamiz; aynan o‘sha yerda barcha bashoratlarni o‘zining mukammal bajo bo‘lishini topadi. Millerning tushi Millerning xizmati orqali bir joyga jamlangan Adventizmning asosiy haqiqatlarining kashf etilishi, qaror toptirilishi, rad etilishi, ko‘milishi va qayta tiklanishini ko‘rsatib beradi. O‘sha asosiy haqiqatlar 1798-yilda muhrdan yechilgan haqiqatlarni ifoda etar edi. Bu haqiqatlar Ulai daryosi haqidagi vahiy bilan ifodalanadi. “Early Writings” kitobida qayd etilganidek, Millerning tushi uning ikkinchi tushi edi, va bu tush, xuddi Millerning o‘zi Navuxadnazar bilan timsollanganidek, Navuxadnazarning ikkinchi tushi orqali timsollangan edi.

Oldingi maqolalarda ko‘rsatib o‘tilganidek, Navuxadnazar hayotidagi “yetti vaqt” davomida hayvon yuragi bilan yashashining yakuni ramziy ma’noda 1798-yilda nihoyasiga yetdi. So‘ng uning shohligi qayta tiklandi va Navuxadnazar ilk bor to‘liq tavba qilgan insonni ifoda etdi. “Oxirzamon vaqti” nuqtayi nazaridan, 1798-yilda u “donolar”ni ifoda etgan. Shuningdek, Bobilning birinchi shohi sifatida Navuxadnazarning “yetti vaqt”lik hukmi Bobilning oxirgi shohi bo‘lgan Belshazzarning ikki ming besh yuz yigirma (mene, mene, tekkel, upharsin) hukmining timsoli bo‘lganini ham aniqladik.

“Bobilning so‘nggi hukmdoriga, timsoliy ma’noda uning birinchisiga bo‘lgani kabi, ilohiy Qo‘riqchining hukmi kelgan edi: ‘Ey shoh, ... senga aytilurki: shohlik sendan ketdi.’ Daniel 4:31.” *Payg‘ambarlar va Shohlar*, 533.

Oqsoqol Vayt Belshazzarni o‘z hukm soatida “nodon podshoh” deb atadi. Navuxadnazarning hukm soati yakunida esa u “dono podshoh”ni ifodalaydi, chunki u “yetti vaqt” hukmidan foyda oldi; Belshazzar esa, tarixni bilgan bo‘lsa-da, bundan foyda olishdan bosh tortdi.

“Ammo Belshazzarning xushxulqlik va o‘zini ulug‘lashga bo‘lgan muhabbati u hech qachon unutmasligi kerak bo‘lgan saboqlarni xira qildi; va u Navuxadnazar ustiga ayon hukmlarni keltirgan gunohlarga o‘xshash gunohlarni sodir etdi. Unga marhamat ila berilgan imkoniyatlarni zoye qildi, haqiqat bilan tanishib olish uchun o‘z qo‘li yetadigan imkoniyatlardan foydalanishni mensimadi. ‘Najot topishim uchun nima qilishim kerak?’ — bu buyuk, ammo nodon podshoh beparvolik bilan chetlab o‘tgan savol edi.” Bible Echo, April 25, 1898.

Navuxadnazar 1798-yildagi “donolar”ning ramzidir; ular oxirzamonda bilimning ortishini tushunadilar.

“Mag‘rurona maqtanchoqlik uning lablaridan endigina chiqib ulgurgan edi, osmondan kelgan bir ovoz unga Xudoning belgilagan hukm vaqti yetib kelganini bildirdi. Bir lahzada uning aqli

tortib olindi, va u hayvon kabi bo‘lib qoldi. Yetti yil davomida u shu tariqa tubanlashtirildi. Bu muddat oxirida uning aqli o‘ziga qaytarildi, va shunda u kamtarlik bilan osmonlarning buyuk Xudosa yuqoriga boqib, bu jazoda ilohiy qo‘lni tan oldi hamda yana o‘z taxtiga qaytarildi.

“Ommaviy e‘londa shoh Navuxodonosor o‘z aybini hamda tiklanishida Xudoning ulug‘ rahm-shafqatini tan oldi. Muqaddas tarixda qayd etilganidek, bu uning hayotidagi so‘nggi amal edi.” Review and Herald, 1881-yil 1-fevral.

Navuxadnazarning “yetti vaqt”i oxirida u ommaviy e‘lon berdi, bu esa ommaviy e‘tirofni ham o‘z ichiga olgan edi. Miller, Navuxadnazar singari, 1798 yildagi “donolar”ni ramziy tarzda ifodalaydi; ular oxirat zamonida bilimning ortishini tushunadilar. Ularning har ikkida ham ikkita tush bo‘lgan, va ularning har biriga tegishli ikkinchi tush ramziy ravishda “yetti vaqt”ni aniqlab beradi. “Yetti vaqt” avvalgi maqolalarda o‘tish nuqtasini belgilashi ko‘rsatib berilgan.

1798-yilda Navuxadnazar o‘zining mag‘rur holatidan donolarning holatiga o‘tishni ifodalaydi. Bu uning ommaviy e‘tirofini ham o‘z ichiga olgan. 1798-yil, shuningdek, Muqaddas Kitob bashoratidagi beshinchi va oltinchi shohliklar o‘rtasidagi o‘tish nuqtasi edi. U yana birinchi farishtaning kelishini ham belgiladi; shu tariqa yangi bir davrni boshlab berdi, chunki kelayotgan hukm haqidagi ogohlantirish Muqaddas Kitob bashoratidagi beshinchi shohlik o‘zining halokatli yarasini qabul qilmaguncha sodir bo‘lishi mumkin emas edi.

“Xabarning o‘zi bu harakat qachon yuz berishi kerakligi haqida nur sochadi. U ‘abadiy xushxabar’ning bir qismi ekani e‘lon qilinadi; va u hukmning boshlanishini bildiradi. Najot xabari barcha asrlarda va‘z qilingan; ammo bu xabar xushxabarning shunday bir qismidirki, uni faqat oxirgi kunlarda e‘lon qilish mumkin edi, chunki faqat o‘shandagina hukm soati kelgan, degan gap haqiqat bo‘lar edi. Bashoratlar hukmning boshlanishiga olib boradigan voqealarning izchil ketma-ketligini ko‘rsatadi. Bu, ayniqsa, Doniyor kitobiga taalluqlidir. Ammo uning bashoratining oxirgi kunlarga oid bo‘lgan qismi haqida Doniyorga uni ‘oxirzamon vaqtigacha’ yopib, muhrlab qo‘yish buyurilgan edi. Ana shu vaqtga yetmaguncha, bu bashoratlarning amalga oshishiga asoslangan holda hukmga oid xabar e‘lon qilinishi mumkin emas edi. Ammo payg‘ambar aytganidek, oxirzamon vaqtida ‘ko‘plar u yoqdan bu yoqqa qatnab yuradilar, va bilim ortadi.’ Doniyor 12:4.”

“Havoriy Pavlus jamoatni Masihning o‘z davrida kelishini kutmaslik haqida ogohlantirgan edi. U: «Avval murtadlik yuz bermaguncha va gunoh odami oshkor bo‘lmaguncha, o‘sha kun kelmaydi», — deydi. 2 Salonikaliklarga 2:3. Rabbimizning kelishini biz faqat buyuk murtadlikdan va «gunoh odami»ning uzoq davom etgan hukmronligi davridan keyingina kutishimiz mumkin. «Gunoh odami», shuningdek, «qonunsizlik siri», «halokat o‘g‘li» va «o‘sha yovuz» deb ham atalgan bo‘lib, bashoratda oldindan aytilganidek, 1260 yil davomida o‘z ustunligini saqlab turishi kerak bo‘lgan papalikni ifodalaydi. Bu davr 1798-yilda yakunlandi. Masihning kelishi o‘sha vaqtdan oldin sodir bo‘lishi mumkin emas edi. Pavlus o‘z ogohlantiruvini bilan 1798-yilgacha bo‘lgan butun nasroniylik davrini qamrab oladi. Masihning ikkinchi kelishi haqidagi xabar aynan o‘sha vaqtdan keyin e‘lon qilinishi lozim.”

“Bunday xabar o‘tgan asrlarda hech qachon berilmagan. Ko‘rib chiqqanimizdek, Pavlus uni va‘z qilmagan; u birodarlarini Rabbiyning kelishi uchun o‘sha davrda hali juda uzoq bo‘lgan

kelajakka qaratgan. Islohotchilar ham uni e'lon qilmaganlar. Martin Lyuter hukmni o'z zamonidan qariyb uch yuz yil keyinda deb bilgan. Ammo 1798 yildan beri Doniyor kitobi muhrdan ochildi, bashoratlar haqidagi bilim ortdi va ko'plar hukmning yaqinligi haqidagi tantanali xabarni e'lon qildilar.” The Great Controversy, 356.

1798-yilda najot ishining yangi bir davri keldi va o'sha yangi davr 1844-yilda boshlanadigan boshqa bir davr haqida ogohlantirish berdi. O'sha davr almashinuvida bir eshik yopilib, bir eshik ochilar edi.

Filadelfiyadagi jamoatning farishtasiga yozgin: Bularni Muqaddas Zot, Haqiqiy Zot, Dovudning kalitiga ega bo'lgan, ochadigan va hech kim yopmaydigan, yopadigan va hech kim ochmaydigan Zot aytmoqda: Men sening ishlarini bilaman. Mana, Men sening oldingga ochiq eshik qo'ydim, va uni hech kim yopa olmaydi. Chunki sening quvvating oz bo'lsa-da, Mening kalomimni saqlading va Mening nomimni inkor etmading. Vahiy 3:7, 8.

Eshikning ochilishi yangi bir dispansatsiyani bildiradi. Miloddan avvalgi 723-yildan 1798-yilgacha amalga oshgan birinchi g'azabning oxirida, 1798-yilda shohliklar va xabarning dispansatsion o'zgarishi yuz berdi. Shuningdek, miloddan avvalgi 677-yildan 1844-yilgacha amalga oshgan so'nggi g'azabning oxirida, 1844-yilda ham dispansatsion o'zgarish bo'ldi. 1798-yilda yaqinlashib kelayotgan hukm haqida ogohlantirgan birinchi farishta xabarining dispansatsiyasi yetib kelgan edi. Navuxadnazar ham, Miller ham “donolar” sifatida, “oxirzamon”da tasvirlanadi; aynan o'sha paytda “eshik” birinchi farishta xabarining ichki dispansatsiyasiga hamda dengizdagi mahluqdan yer yuzidagi mahluqqa o'tgan tashqi dispansatsion o'zgarishga ochildi. Birinchi farishta xabarining dispansatsiyasi 1844-yil 22-oktabrda Eng Muqaddas Joyga kiruvchi eshik ochilganda ado bo'ldi, va uchinchi farishtaning dispansatsiyasi hamda tergov hukmi yetib keldi.

Millerning ikkinchi tushi 1798-yilda bir eshik ochilgan paytda boshlanadi va Yarim Tun Nidosi xabarini e'lon qilish uchun hayotga qaytarilgan “ikki guvoh”ning o'tish davrida bir eshik ochilgan paytda nihoyasiga yetadi. Payg'ambarlik ma'nosida ham Navuxadnazar, ham Miller 1798-yilda dengiz hayvoni shohligidan yer hayvoni shohligiga o'tishni ifodalagan. Ularning ikkalasi ham 1844-yilda tekshiruv hukmining yaqinlashuvi va kelishini e'lon qilishni ifodalaydi. 1798 va 1844 sanalari, Levitlar kitobining yigirma oltinchi bobida bayon etilgan “yetti vaqt” davri davomida amalga oshgan Xudoning O'z xalqiga qarshi birinchi va oxirgi “g'azablari”ning yakunini bildiradi. 1798-yildan 1844-yilgacha bo'lgan qirq olti yil ruhiy ma'badning barpo etilishini ifodalaydi; ahd xabarchisi, Masih Muqaddas Joydan Eng Muqaddas Joyga o'tganida, 1844-yil 22-oktabrda shu ma'badga to'satdan keldi.

1798 va 1844-yillar “yetti zamon” bilan belgilangan o'tishlarni (birdan ortiq) ko'rsatadi. 1856-yilda Millerchi Filadelfiya Adventizmida Millerchi Laodikiya Adventizmiga o'tish ham “yetti zamon” haqidagi bilimning ortishi bilan belgilangan edi; bu esa keyinchalik 1863-yilda rad etildi. 1798-yilda Doniyor kitobidan bilim ortishi yuz bergan edi; bu ortish Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi ayni o'sha “yetti zamon”ni ham o'z ichiga olgan bo'lib, Millerchi Filadelfiya Adventizmi oxirida rad etilishi kerak edi.

Birinchi farishta harakatining Filadelfiyadan Laodikeyaga o'tishi 1856 yildan 1863 yilgacha bo'lgan yetti yil bilan ifodalangan edi. Laodikeya xabari 1856 yilda yetib keldi va yetti yil davomida muhrdan yechilgan "yetti vaqt"ning yangi nuri 1863 yilda Adventizm muvaffaqiyatsiz o'tgan uch bosqichli sinov jarayonini yuzaga keltirdi. "Yetti vaqt"ning nuri qabul qilinishi yoki rad etilishi uchun yetti yil berildi. Milleriyalar Filadelfiya Adventizmi harakatining Milleriyalar Laodikeya Adventizmiga o'tishi oxirida ketma-ketlikning teskarisiga aylanishini, ya'ni uchinchi farishtaning Laodikeya harakatidan uchinchi farishtaning Filadelfiya harakatiga o'tishini timsollaydi.

Ishayoning oltmish besh yillik bashorati Isroilning avval shimoliy, so'ng janubiy shohliklariga qarshi Xudoning birinchi va oxirgi g'azabining boshlanishini belgilaydi.

Chunki Suriyaning boshi — Damashq, Damashqning boshi esa — Rasin; va oltmish besh yil ichida Efrayim xalq bo'lmaydigan darajada chilparchin qilinadi. Ishayo 7:8.

Ishayo payg'ambarning oltmish besh yil haqidagi bashorati miloddan avvalgi 742-yilda berilgan edi, va oltmish besh yil ichida shimoliy shohlik yo'q bo'lib ketar edi. Miloddan avvalgi 742-yildan o'n to'qqiz yil o'tgach, ya'ni miloddan avvalgi 723-yilda, shimoliy shohlik Ossuriya tomonidan asirlikka olib ketildi. Oltmish besh yilning oxirida janubiy shohlikning g'azab kuni miloddan avvalgi 677-yilda boshlandi, o'shanda Manashe bobilliklar tomonidan asir olindi. Shunday qilib, oltmish besh yil shimoliy shohlikning birinchi asirlikka olib ketilishigacha bo'lgan o'n to'qqiz yillik davrni, so'ng esa Manashening asirlikka olib ketilishigacha bo'lgan yana qirq olti yilni ifodalaydi.

O'sha bashoratlar o'zlariga tegishli ado bo'lishiga 1798, 1844 va 1863-yillarda yetdi. 1798-yilda birinchi farishtaning kelishi bilan najot xabarining ichki o'tishi yuz berdi, va shu bilan birga Muqaddas Kitob bashoratidagi shohliklarning tashqi o'tishi ham sodir bo'ldi. 1844-yilda uchinchi farishtaning kelishi bilan Muqaddas Joyga eshik yopilib, tergov hukmi boshlanganda najot xabarining ichki o'tishi yuz berdi. 1863-yilda esa tashqi o'zgarish yuz berdi, chunki yer yirtqichining ikkala shoxi ikki sinfga bo'lindi.

Respublikachi shox o'sha vaqtdan boshlab yer hayvonining tarixida hukmronlik qiladigan ikki siyosiy partiyaga bo'lindi. Protestant shox esa murtadlikning ikki ko'rinishiga bo'lindi: biri o'zini protestant deb da'vo qilib, yettinchi kunlik Shabbatni saqlashini da'vo qiladigan partiya, ikkinchisi esa o'zini protestant deb da'vo qilsa-da, quyosh kunini o'zlari tanlagan sajda kuni sifatida qo'llab-quvvatlaydigan bir toifa edi.

O'sha tarixda Zulmat Asrlaridan chiqib kelgan protestant shox 1840-yil 11-avgustdan 1844-yil 22-oktabrgacha sinovdan o'tkazildi va bu sinov jarayonidan o'ta olmadi; natijada u yakshanbaga rioya qiluvchi protestant xalqidan yakshanbaga rioya qiluvchi murtad protestant xalqiga o'tdi.

1844 yilda barpo etilib, aniqlangan haqiqiy protestant shoxi tarixida 1856 yildan 1863 yilgacha sinov jarayoni yuz berdi. So'ngra haqiqiy Shabbatga rioya qiluvchi protestant shoxi ham Filadelfiyadan Laodikeyaga, ham haqiqiy Shabbatga rioya qiluvchi protestant xalqidan Shabbatga rioya qiluvchi murtad protestant shoxiga o'tdi. "Yetti vaqt" 1798, 1844, 1856 va 1863 yillar bilan

bog‘liqdir. “Yetti vaqt” o‘tish nuqtasi bilan bog‘liq bir ramzdir va bu haqiqat bir necha guvohlar asosida tasdiqlanadi.

1798-yilda “yetti vaqt” haqidagi bilim ortdi, chunki Miller kashf etgan eng birinchi vaqtga oid bashorat aynan o‘sha haqiqat edi. 1863-yilga kelib esa, bu haqiqat rad etildi; shu tariqa Ishayo kitobining yettinchi bobida bayon etilgan bashoratdagi oltmish besh yillik yakuniy davrning tugashi aniqlanadi.

To‘liq ikki ming besh yuz yigirma yillik bashoratning ham boshida, ham oxirida teskari tasvir, oynadagi aks singari tarzda oltmish besh yillik bir davr mavjud. Bashorat berilgan miloddan avvalgi 742 yildagi boshning boshidagi oltmish besh yil bilan timsollangan oxirning boshidagi oltmish besh yil davrida (1798), “dono” milleritchilar anglab yetib e‘lon qilgan “yetti vaqt” haqidagi bilim ortdi. Oxirning oxiridagi oltmish besh yil davrida esa, 1863 yilda, ayni shu haqiqat borasida yana bir bilim ortishi yuz berdi, biroq u oxir-oqibat haqiqiy protestant shoxining yaqinda toj kiygan “ruhoniylari” tomonidan rad etildi.

Mening xalqim bilim yo‘qligi tufayli halok bo‘lmoqda; sen bilimni rad etganing uchun, Men ham seni rad etaman, toki sen Menga ruhoni bo‘lmay qolasan; sen o‘z Xudoyingning qonunini unutganing sababli, Men ham sening farzandlaringni unutaman. Hosea 4:6.

Doniyor kitobi muhridan ochilganda bilimning ortishi “yetti vaqt” bilan bog‘liq bo‘lib, shu bois u nafaqat o‘tish nuqtasining, balki bashoratli xabarning muhrdan ochilishining ham timsolidir.

Yana bir o‘tish davri 2020-yil 18-iyulda birinchi umidsizlik bilan boshlandi; bu “kechikish vaqti”ni boshlab berdi hamda Vahiy kitobining o‘n birinchi bobidagi buyuk shahar — Sodom va Misr ko‘chasida ikki guvohning o‘lik holda yotgan uch yarim kunining boshlanishini belgiladi.

2020-yil 18-iyul 1856-yildan 1863-yilgacha bo‘lgan tarix orqali tasvirlab berilgan uch yarim ramziy kunning (“yetti vaqt”ning) boshlanishini belgilaydi. Har ikkala davr ham “yetti vaqt”ning ramzidir. Har ikkala davr ham dispansatsiyaning o‘zgarishini (o‘tishni) belgilaydi. Har ikkala davr ham “yetti vaqt” bilan bog‘liq bilimning ortishini ifodalaydi.

Bobil shohligidan Midiya-Fors shohligiga o‘tish davrida Doniyor Levilar 26-bobdagi ibodatni qildi; shu tariqa, Levilar 26-bobdagi ibodatni oxirgi kunlardagi o‘tishning bir yo‘l-belgisi sifatida belgiladi. Millerning tushida, “tarqatish” so‘zining yetti ifodasi oxirida, Miller ham yig‘laydi, ham ibodat qiladi. Yig‘lash Yahudo qabilasining Arsloni (changyutkich emas, chang cho‘tka tutgan odam) muhrlangan xabarni muhrdan yechadigan nuqtani belgilaydi.

Millerning ibodati Doniyorning Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi, “yetti marta” bilan bog‘liq bo‘lgan va Millerning tushida eshik hamda derazalar ochilgan paytda yuz beradigan ibodatini ifodalaydi. Ammo Doniyorning to‘qqizinchi bobdagi ibodati, shuningdek, Doniyorning ikkinchi bobdagi ibodati bilan hamohangdir. U yana Navuxadnazar “yetti marta”sining yakunida aytgan tavba-e’tirof ibodati bilan hamohangdir.

Shunday ekan, Millerning ibodati Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi ibodat orqali ifodalangan edi; bu jamoat oldida qilinadigan tavba-irof ibodati va so‘nggi bashoratli sirning

muhrdan ochilishini so‘rab qilingan iltijo ibodati edi, chunki barcha bashoratlar oxirgi kunlarni tasvirlaydi. Shuning uchun Doniyor kitobining ikkinchi bobidagi sir muhrdan ochilishi kerak bo‘lgan so‘nggi sirni ifodalaydi. Millerning ibodati, uning tushida, xonasidagi javohirlarga yuz bergan jirkanchliklar to‘g‘risidagi iztirob va solih g‘azab ibodati edi. Uning iztirobi Hizqiyol kitobining to‘qqizinchi bobida, yuz qirq to‘rt ming kishining muhrlanish davrida, oh tortib faryod qiluvchilar orqali tasvirlangan edi.

Miller haqiqatlarning soxta ta‘limotlar tomonidan bosqichma-bosqich ko‘milayotganini kuzatdi va bu oxir-oqibat tobutning (Muqaddas Kitobning o‘zining) vayron qilinishigacha yetib bordi. Millerning tobutining vayron qilinishi Adventizmning uchinchi avlodida yuz berdi; o‘shanda King James Muqaddas Kitobini chetga surib, uning o‘rniga zamonaviy, buzilgan, katoliklikka asoslangan Muqaddas Kitob tarjimalarini qabul qilishga qaratilgan qasddan uyushtirilgan bir harakat paydo bo‘ldi.

Miller yig‘ladi, so‘ng ibodat qildi, va darhol bir eshik ochildi, xaloyiq esa barchasi chiqib ketdi. Shundan keyin tuproq cho‘tkali kishi (Yahudo qabilasining Arsloni) kirib keldi, derazalarni ochdi va tozalashni boshladi. So‘ng Miller sochilib yotgan javohirlar haqida tashvishini bildirdi, va tuproq cho‘tkali kishi javohirlarning g‘amini o‘zi yeyishini va‘da qildi. Tuproq cho‘tkali kishining tozalash ishlaridagi g‘ala-g‘ovur ichida Miller bir lahzaga ko‘zlarini yumdi, va ko‘zlarini ochganida, axlat yo‘qolgan edi. Javohirlar xona bo‘ylab sochilib yotar edi, shundan keyin tuproq cho‘tkali kishi kattaroq sandiqchani stol ustiga qo‘ydi, javohirlarni yig‘ib, ularni sandiqchaga soldi va dedi: “kel va ko‘r.”

“Kelib ko‘r,” degan ibora yaqindagina muhrdan ochilgan haqiqatning ramzidir. Miller uchun muhrdan ochilgan bu haqiqat yakuniy haqiqatdir, chunki undan keyin sodir bo‘ladigan navbatdagi voqea — “nido” paytida Millerning uyg‘onishidir, bu esa baland faryodni ifodalaydi. Millerchilar tarixida Tungi Nido xabarini qabul qilgan eng so‘nggi kishi Miller edi, va tushda uni uyg‘otadigan nido yangrashidan sal oldin u ko‘zlarini bir lahzaga yumdi. Muqaddas Kitobda “bir lahza” va “ko‘zlar”ga ishora qiladigan yagona parcha birinchi tirilishni ko‘rsatadi.

Mana, sizlarga bir sirni ayon qilaman: hammamiz ham uxlamaymiz, ammo hammamiz o‘zgaramiz, bir lahzada, ko‘z ochib yumguncha, oxirgi karnay chalinganda; chunki karnay chalinadi, va o‘liklar chirmas holda tiriltiriladi, biz esa o‘zgaramiz. Zero bu chiriydigan narsa chirmaslikni kiyishi, va bu o‘ladigan narsa o‘lmaslikni kiyishi kerak. 1 Korinfliklarga 15:51–53.

Vahiy kitobining o‘n birinchi bobida tasvirlanganidek, uchinchi farishtaning Laodikiya harakatidan uchinchi farishtaning Filadelfiya harakatiga o‘tish tarixida, Miller Tungi Faryod xabarini qabul qilgan dono bokiralarning eng oxirgisini ifodalaydi. Uni birinchi bo‘lib qabul qilganlar eng ma‘naviy kishilar edilar.

“Bu yarim kechadagi nido edi; u ikkinchi farishtaning xabariga qudrat berishi kerak edi. Tushkunlikka tushgan azizlarni uyg‘otish va ularni oldilaridagi buyuk ishga tayyorlash uchun osmondan farishtalar yuborildi. Eng iste‘dodli kishilar bu xabarni birinchi bo‘lib qabul qilganlar emas edi. Farishtalar kamtarin, fidoyi zotlarga yuborildi va ularni: ‘Mana, Kuyov

kelmoqda; Uni kutib olish uchun chiqinqizlar!’ — degan nidoni ko‘tarishga undadi. Nido ishonib topshirilganlar shoshildilar va Muqaddas Ruhning qudrati bilan xabarni e‘lon qilib, tushkunlikka tushgan birodarlarini uyg‘otdilar. Bu ish insonlarning donoligi va ilmidan emas, balki Xudoning qudratidan iborat edi, va nidoni eshitgan Uning azizlari unga qarshi tura olmadilar. Eng ruhiy kishilar bu xabarni birinchi bo‘lib qabul qildilar, ilgari ishda boshchilik qilganlar esa: ‘Mana, Kuyov kelmoqda; Uni kutib olish uchun chiqinqizlar!’ — degan nidoni qabul qilish va uni yanada kuchaytirishga yordam berishda eng oxirida bo‘ldilar.” Ilk Yozuvlar, 238.

Vahiy kitobining o‘n birinchi bobidagi ramziy uch yarim kunning oxirida, Hizqiyol kitobining o‘ttiz yettinchi bobida tasvirlangan ikki xabardan birinchisi e‘lon qilinadi. Birinchi xabar o‘lik va tarqalib yotgan suyaklarni bir joyga jamlaydi, biroq ular hanuz o‘likdir. Bu xabar “sahroda” faryod qilgan ovoz orqali taqdim etildi; shu tariqa Hizqiyolning xabari ramziy uch yarim kun nihoyasiga yetishidan oldin boshlanishi aniqlanadi. O‘sha uch yarim kun “sahro”ni ifodalaydi, va xabar aynan “sahro”dan e‘lon qilinadi. “Sahro” shuningdek “yetti vaqt”ning ham ramzi bo‘lib, u sinov jarayonini boshlab beradigan bir o‘tish va muhrning ochilishini bildiradi.

Xabarning izchil rivojlanishi va izchil qabul qilinishi mavjud bo‘lib, bu Millerchilar tarixidagi Yarim tunda yangragan nido misolida ko‘rsatiladi. Ruhiy jihatdan eng yetuk bo‘lganlar sahroda nido qilayotgan ovozning xabarini birinchi bo‘lib qabul qildilar, va Adventizm tarixchilari William Miller tomonidan 1844-yil 22-oktabrdan bor-yo‘g‘i bir necha kun oldin yozilgan maktubga ishora qiladilarki, unda Miller nihoyat Samuel Snow’ning Yarim tunda yangragan nido haqidagi xabarini tushunganini va qabul qilganini tasdiqlaydi.

“Aziz Birodar Himes: Men yettinchi oyda ilgari hech qachon ko‘rmagan bir ulug‘vorlikni ko‘ryapman. Rabbiy menga bir yarim yil avval yettinchi oyning timsoliy ahamiyatini ko‘rsatgan bo‘lsa-da, men baribir bu timsollarning kuchini anglamagan edim. Endi esa, Rabbiyning nomi muborak bo‘lsin, men Muqaddas Yozuvlarda uzoq vaqt ibodat qilib so‘ragan, ammo bugungacha ko‘rmagan bir go‘zallikni, bir uyg‘unlikni va bir-biriga moslikni ko‘ryapman. Egamizga shukr et, ey jonim. Ko‘zlarimni ochishda vosita bo‘lganliklari uchun Birodar Snow, Birodar Storrs va boshqalar muborak bo‘lsinlar. Men deyarli uyga yetib keldim. Shon-sharaf! Shon-sharaf! Shon-sharaf! Shon-sharaf!” William Miller, Signs of the Times, 1844-yil 16-oktyabr.

Millerning tushida tasvirlanganidek, Yarim tun faryodi tarixining takrorlanishida Miller bir lahzaga ko‘zlarini yumdi. Shunday qilib, “bir lahzada, ko‘z ochib-yumguncha, oxirgi karnay chalinganda: chunki karnay chalinadi va o‘liklar tiriltiriladi.” Miller o‘z tushida, o‘z tarixida bo‘lgani kabi, Yarim tun faryodi xabarini qabul qilgan eng so‘nggi kishilarni ifodalaydi. U tuproq cho‘tkali odam sochilib ketgan gavharlarni yig‘ib, ularni kattaroq sandiqqa tashlashidan sal oldin xabarni nihoyat qabul qiladiganlarni ifodalaydi. Vahiy kitobining o‘n birinchi bobida, Islomning to‘rt shamoli haqidagi xabar bo‘lgan, muhrlash xabari ham bo‘lgan Hizqiyoning ikkinchi xabarini qabul qiladigan eng so‘nggilari, yetti karnayning oxirgisi chalinishidan sal oldin shunday qiladilar; bu “uchinchi Voy” karnayidir. “Bir lahzada, ko‘z ochib-yumguncha, oxirgi karnay chalinganda: chunki karnay chalinadi, va o‘liklar buzilmas holda tiriltiriladi, biz esa o‘zgartirilamiz.” (1

Korinfliklarga 15:52)

Ushbu parcha ikkinchi kelishda sodir bo'ladigan birinchi tirilishni ko'rsatmoqda, biroq Vahiy kitobining o'n birinchi bobidagi buyuk zilzila soatida sodir bo'ladigan o'lik quruq suyaklarning (ikki guvohning) tirilishi ham bor. O'sha zilzilaning "soati"da yetti karnayning oxirgi karnayi chalinadi va ko'chada yotgan o'lik guvohlar Laodikiya a'zolari sifatida emas, balki Filadelfiya a'zolari sifatida yana hayotga qaytariladi, chunki uchinchi Voyning karnayi chalinganda, ikki guvoh muhrlangan bo'ladi va chirmaslikka o'zgartiriladi, zero ular endi hech qachon gunoh qilmaydilar. Miller ikki guvohni hayotga keltiradigan xabarni qabul qiladigan oxirgi kishini ifodalaydi; bu Islomning to'rt shamoli haqidagi xabar bo'lib, muhrlash xabaridir.

O'sha karnayning sadosi Sado'm va Misr ko'chasiga sohib tashlangan o'lik, quruq suyaklarning eng so'nggisini ham tiriltiradi. Miller qalbaki ta'limotlar orqali haqiqatlarning bosqichma-bosqich ko'mib tashlanayotganini kuzatdi. Nihoyat, Miller ko'z yosh to'kdi va muhrlarning ochilishi boshlanishi lozim bo'lgan vaqtni belgiladi, chunki muhrlarning ochilishi bosqichma-bosqich amalga oshadigan ishdir. O'sha muhrlarning ochilishi uch yarim kunning yakuniy davrida boshlandi.

Miller yig'lagandan keyin, muhrlangan kitobning muhrlarini ochish qudratiga ega bo'lgan Zot rivoyatga kirib keldi. Millerning tushida bu Kir Tozalovchi Odam edi. Shundan so'ng Miller ibodat qildi va darhol bir eshik ochildi; bu uchinchi farishtaning Laodikiya harakati uchinchi farishtaning Filadelfiya harakatiga o'tadigan nuqtani belgiladi. Uning ibodati Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi ibodat edi; u yakuniy payg'ambarlik sirini anglash uchun qilingan ibodat va ikki guvoh ustiga uch yarim kunni keltirgan isyonning ommaviy e'tirofi edi; u Hizqiyol kitobining to'qqizinchi bobida muhrlanganlarning ibodati edi.

Ibodatdan so'ng, Masih (chang supuruvchi kishi) kirib keldi va xonani tozalashni boshladi. Chang supuruvchi kishining tozalash ishi nihoyasida, Miller ko'zlarini bir lahzaga yumdi; bu quruq o'lik suyaklar tiriltirilishi lozim bo'lgan davrning nihoyasini bildirardi. So'ng chang supuruvchi kishi Millerning xonasidagi sochilib yotgan javohirlarni yig'ib, ularni Miller xonasining markazidagi stol ustiga qo'yilgan yangi, kattaroq sandiqqa joylashtirdi; xuddi ikki guvoh bayroq-singari belgi sifatida ko'tarilgandek. Bayroq-singari belgi sifatida ular keyin hanuz Bobil ichida bo'lgan Xudoning boshqa suruviga Yahudo qabilasining Arsloni endigina yangi, kattaroq sandiqqa tashlagan xabarni "kelib ko'ringlar", deb chorlaydilar.

Keyingi maqolada biz 1798-yilda muhrdan yechilgan Doniyor kitobidagi haqiqatlarning ramzi sifatida Ulai daryosi haqidagi vahiy-ni ko'rib chiqishni boshlaymiz. O'sha ko'rib chiqishga kirishishdan oldin, bir necha tayanch nuqtalarni avvaldan belgilab qo'ydik. Birinchisi shuki, Milleritlarning xabari mukammal edi (o'sishining o'sha bosqichida), biroq to'liq emas edi. U vayron qiluvchi uch emas, ikki hokimiyat doirasiga joylashtirilgan edi. Ikkinchisi shuki, Millerning tushi asosiy haqiqatlarning yakuniy qayta tiklanishini ko'rsatganida, o'sha paytda asosiy haqiqatlar o'z dastlabki ulug'vorligidan "o'n baravar yorqinroq" bo'ladi. Uchinchi nuqta shuki, birinchi farishtaning harakati (Milleritlar harakati) uchinchi farishtaning harakatida takrorlanadi, biroq bir nechta muhim istisnalar bilan. Milleritlar ramz sifatida Filadelfiyaliklar edilar; ular tavba qilgan

Navuxadnazar edilar, biroq oxir-oqibat va afsuski, 1863-yilda “Yerixonni qayta qurdirilar”.

Uchinchi farishta harakati, imonga qaytishga muhtoj bo‘lgan Laodikiyaliklar sifatida boshlandi, ammo oxir-oqibat ular Erixoning yakuniy vayron qilinishida (oxirgi kunlarning Erixosida) ishtirok etadilar.

“Najotkor patriarxlar va payg‘ambarlar aytganlarni bekor qilish uchun kelmagan edi; chunki U O‘zi bu vakil insonlar orqali so‘zlagan edi. Xudoning kalomidagi barcha haqiqatlar Undan kelib chiqqan. Ammo bu bebaho javohirlar soxta qoliplarga joylashtirilgan edi. Ularning qimmatli nuri xatoga xizmat qildirilgan edi. Xudo ularning xato qoliplaridan chiqarilib, haqiqat tuzilmasiga qayta joylashtirilishini istagan edi. Bu ishni faqat ilohiy qo‘l amalga oshira olardi. Xato bilan bog‘langanligi sababli, haqiqat Xudo va insonning dushmani ishiga xizmat qilib kelgan edi. Masih uni Xudoni ulug‘laydigan va insoniyatning najoti uchun xizmat qiladigan joyga qo‘yish uchun kelgan edi.” *The Desire of Ages*, 287.